

LEESBEVORDERING IN DE PRAKTIJK

Voorlezen in meertalige gezinnen

Achtergronden en praktische tips voor
leerkrachten en pedagogisch medewerkers

KWESTIE
VAN LEZEN

6

Lezen
STICHTING LEZEN

Kinderen profiteren het meest van voorlezen als ouders dit doen in de taal die ze het beste beheersen. Dit kan het Nederlands zijn, een andere taal dan het Nederlands of een regionale taal. Een rijke interactie thuis zorgt voor een goede ontwikkeling van de thuistaal en biedt meertalige kinderen de basis voor het leren van het Nederlands.

Waarom is voorlezen belangrijk?

Uit onderzoek blijkt dat voorlezen de taal- en leesvaardigheid bevordert. Ook stimuleert het de sociaal-emotionele ontwikkeling en cognitieve vaardigheden. En, niet onbelangrijk, voorlezen bevordert de leesmotivatie, de motor achter zelf lezen. Kinderen zijn er het meest bij gebaat wanneer hun ouders hen voorlezen in de taal die ze zelf het beste beheersen. Alle reden dus om als leerkracht of pedagogisch medewerker het voorlezen in de thuistaal in meertalige gezinnen te stimuleren. Deze brochure biedt je hiervoor informatie en tips.

Waarom interactie in de thuistaal?

Onder 'thuistaal' verstaan we de taal waarin ouders zich het best kunnen uitdrukken en waarin ze ongedwongen met hun kinderen kunnen praten. Dit hoeft niet voor beide ouders dezelfde taal te zijn. Deze taal gebruiken ze bij voorkeur consequent in gesprek met hun kind. Zo kunnen meertalige ouders een rijke thuistaalomgeving bieden als basis voor de taal- en cognitieve ontwikkeling van hun kinderen. Niet alle ouders weten dit. Ze kiezen soms voor het Nederlands, ook als ze dat beperkt beheersen. Dit gaat ten koste van de kwaliteit van de ouder-kindinteractie en de leerervaring van kinderen. Praten in de thuistaal draagt bovendien bij aan het zelfbewustzijn en welbevinden van kinderen. Aanvullend een rijk taalaanbod in het Nederlands bieden, kan bijvoorbeeld via de kinderopvang met

behulp van Nederlandstalige geïmmeerde prentenboeken of luisterboeken, voorleesvrijwilligers thuis of een voorleessessie in de bibliotheek.

Als professional kun je ouders – zo nodig – ondersteunen bij en adviseren over het voeren van een meertalige opvoeding en voorlezen of vertellen in de thuistaal.

Voorlezen in de thuistaal werkt

Voorlezen in de thuistaal heeft een positief effect op kinderen. De kennis die kinderen door voorlezen meekrijgen in hun thuistaal benutten ze bij het leren van een tweede taal. Ook geeft de kennis 'over de wereld' die kinderen opdoen uit voorgelezen boeken en in gesprekken met hun ouders, ze een basis voor het leren op school. Deze kennis is onafhankelijk van de taal waarin ze de kennis opdoen. Anders dan vaak gedacht,

TIP

Nodig ouders geregeld uit en laat zien hoe je een verhaal vertelt bij de platen van een (tekstloos) prentenboek of plaat. Leen boeken ook uit voor thuis.

TIP

Als ouders niet kunnen lezen, geen leestrategie hebben of er geen boeken in hun thuistaal zijn, kunnen ze de taalvaardigheid ook stimuleren door verhalen te vertellen en liedjes te zingen.

brengt het opgroeien met meerdere talen kinderen dus niet in verwarring, maar profiteren ze daar juist van.

De voordelen van meertalig opgroeien

Meertalige kinderen hebben op jonge leeftijd toegang tot verschillende talen, waardoor ze talen gaan vergelijken en na gaan denken over de vorm, structuur en het gebruik van taal (metalinguïstisch bewustzijn). De concepten die ze leren in hun thuistaal gebruiken ze bij het leren van het Nederlands. Als ze weten dat je vader, moeder, broertje en zusjes samen 'aile' noemt in het Turks, hoeven ze alleen het Nederlandse etiket 'gezin' te leren. Ze begrijpen het concept immers al. Een ander voordeel van meertalig opgroeien is cognitieve flexibiliteit. Als kinderen twee of meer talen redelijk beheersen, raken ze eraan gewend voortdurend te schakelen

tussen talen. Dat werkt ook op andere vlakken door. Zo kunnen meertalige kinderen sneller schakelen tussen verschillende taken dan eentalige kinderen. Ook kunnen ze zich door hun talenkennis makkelijk bewegen in verschillende culturen.

Samenwerken met meertalige ouders

Wie veel met ouders werkt, weet dat alleen advies op maat zinvol is. Iedere thuissituatie is anders, net zoals de wensen, behoeften en mogelijkheden van ouders. Waardering voor de thuistaal en voor een meertalige opvoeding versterkt de band tussen professionals in de kinderopvang en het onderwijs, en ouders. Een taal is immers niet alleen een instrument om een boodschap over te brengen. Het is onderdeel van iemands gevoelswereld en identiteit.

TIP

Informeer ouders over online mogelijkheden: voorgelezen boeken in de thuistalen én Nederlands-talige luisterboeken, voorleesfilmpjes, digitale vertelplaten en (geanimeerde) boeken.

TIP

Maak thuistalen ook zichtbaar in het lokaal, toon er belangstelling voor, praat erover met kinderen en geef thuistalen een functie bij het leren.

In gesprek met meertalige ouders

Ga het eerste gesprek met ouders over voorlezen aan bij het begin van het schooljaar. Je kunt het dan hebben over de wederzijdse wensen en verwachtingen. Mogelijke onderwerpen voor zo'n gesprek zijn:

- Het belang van voorlezen, een leesomgeving bieden en praten over boeken in de kinderopvang of op school en thuis.
- De talen die thuis gesproken worden.
- De voordelen (en kansen) van meertalig opgroeien en van voorlezen (en praten) in de taal die de ouder het beste beheerst.
- De aandacht voor meertaligheid op de kinderopvang of op school.
- Als aanvulling op de thuistaal: verrijking van het Nederlands als tweede (of derde) taal door bijvoorbeeld het gebruik van onlinematerialen.
- Boeken die op de kinderopvang/school worden voorgelezen en er wellicht ook in de thuistaal zijn om thuis voor te lezen.
- Alternatieven bij gebrek aan thuistaalboeken of bij onvoldoende leesvaardigheid van de ouders.
- Ouders, als luisteraar of voorlezer, betrekken bij het voorlezen op school of in de kinderopvang.

TIP

Richt een voorleeshoekje in met boeken in de thuistalen, waar ouders tijdens het brengen of halen met hun kind kunnen zitten.

Meer informatie?

[Afuk.nl](https://afuk.nl)

Taal-leesstimulering in de Friese taal

[Drongo.nl](https://drongo.nl)

Platform voor meertaligheid

[Jeugdbibliotheek.nl](https://jeugdbibliotheek.nl)

Digitale prentenboeken (van Bereslim) en meertalige voorleesvideo's (van De Voorleeshoek)

[Onlinebibliotheek.nl](https://onlinebibliotheek.nl)

Luisterboeken in verschillende (West-Europese) talen

[Prentenboekeninalletalen.nl](https://prentenboekeninalletalen.nl)

[Pro.debibliotheekopschool.nl](https://pro.debibliotheekopschool.nl)

Boekenlijsten met titels in verschillende talen

[Voorleesexpress.nl](https://voorleesexpress.nl)

Wekelijks een voorlezer op bezoek voor Nederlandse taal-leesstimulering

Adam
Jayda
Jesper
Myntje

Scan deze QR-code voor
de bronvermeldingen:

© Stichting Lezen,
herziene uitgave 2025.

Tekst: **Stichting Lezen**
Eindredactie: **Tjeerd Gunning**
Foto's: **Annemarie Terhell** en
Judith Schoffelen
Ontwerp: **Hocus**
www.lezen.nl

Lezen
STICHTING LEZEN

Bronnen

Agirdag, O., & Kambel, E.-R. (red.) (2017). *Meertaligheid en onderwijs*. Boom Uitgevers.

Agirdag, O. (2020). *Onderwijs in een gekleurde samenleving*. Epo.

De Houwer, A. (2007). Parental language input patterns and children's bilingual use. *Applied Psycholinguistics*, 28(3), 411-424.

Hemmerechts, K., Agirdag, O., & Kavadias, D. (2017). The relationship between parental literacy involvement, socio-economic status and reading literacy. *Educational Review*, 69(1), 85-101.

Kwant, A. (2011). *Geraakt door prentenboeken: Effecten van het gebruik van prentenboeken op de sociaal-emotionele ontwikkeling van kleuters*. Eburon.

Bus, A. G., van IJzendoorn, M. H., & Pellegrini, A. D. (1995). Joint Book Reading Makes for Success in Learning to Read: A Meta-Analysis on Intergenerational Transmission of Literacy. *Review of Educational Research*, 65(1), 1-21.

Duarte, J., Günther, M., De Backer, F., Frijns, C., & Gezelle Meerburg, B. (red.) (2022). *Talenbewust lesgeven. Aan de slag met talige diversiteit in het basisonderwijs*. Uitgeverij Coutinho.

Duursma, E., Augustyn, M., & Zuckerman, B. (2008). Reading aloud to children: the evidence. *Archives of Disease in Childhood*, 93, 554-557

Ece DemirLira, Ö., Applebaum, L. R., GoldinMeadow, S., & Levine, S. C. (2019). Parents' early book reading to children: Relation to children's later language and literacy outcomes controlling for other parent language input. *Developmental Science*, 22(3), 1-16.

Farrant, B. M., & Zubrick, S. R. (2013). Parent-child book reading across early childhood and child vocabulary in the early school years: Findings from the Longitudinal Study of Australian Children. *First Language*, 33(3), 280-293.

Jessner, U. (2006). *Linguistic awareness in multilinguals: English as a third language*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Kalb, G. & Van Ours, J. C. (2013). Reading to Young Children: A Head-Start in Life? IZA Discussion Paper No. 7416.

Leseman, P. P. M., Scheele, A. F., Messer, M. H., & Mayo, A. Y. (2009). Bilingual development in early childhood and the languages used at home: Competition for scarce resources? In I. Gogolin & U. Neumann (Eds.), *Streitfall Zweisprachigkeit - The bilingualism controversy*, (pp. 289-316). Wiesbaden: VS-Verlag.

Mar, R. A., Tackett, J. L., & Moore, C. (2010). Exposure to media and theory-of-mind development in preschoolers. *Cognitive Development* 25(1), 69-78.

Murray, A. & Egan, S. M. (2014). Does reading to infants benefit their cognitive development at 9-months-old? An investigation using a large birth cohort survey. *Child Language Teaching and Therapy*, 30(3), 303-315.

Poarch, G. J. (2012). Cross-linguistic interaction, lexical representation, and cognitive control in second language learners, bilinguals, and trilinguals (proefschrift). Geraadpleegd van repository.ubn.ru.nl

Raikes, H., Pan, B. A., Luze, G., Tamis-LeMonda, C. S., Brooks-Gunn, J., Constatine, J., et al. (2006). Mother-Child Bookreading in Low-Income Families: Correlates and Outcomes during the First Three Years of Life. *Child Development*, 77(4), 924-953.

Roberts, T. A. (2008). Home Storybook Reading in Primary or Second Language With Preschool Children: Evidence of Equal Effectiveness for Second-Language Vocabulary Acquisition. *Reading Research Quarterly*, 43(2), 103-130

Sierens, S., Slembrouck, S., Van Gorp, K., Agirdag, O., & Van Avermaet, P. (2019). Linguistic interdependence of receptive vocabulary skills in emergent bilingual preschool children: Exploring a factor-dependent approach. *Applied Psycholinguistics*, 40(5), 1269-1297.

Shuler, J. T. (2011). Joint Picture Book Reading in Monolingual and Bilingual Parent-Child Dyads: The Role of Parent-Child Interactional Quality. Georgetown University. Geraadpleegd van aladinrc.wrlc.org

KWESTIE
VAN LEZEN

6